

SWEDSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2020-04-15
2020:16SwedSec Licensiering AB
Licenshavaren**BESLUT**

Disciplinnämnden återkallar licenshavarens licens från dagen för detta beslut intill utgången av augusti 2020.

SKÄLBakgrund

Licenshavaren var vid tiden för de aktuella händelserna, anställd som privatrådgivare hos ett anslutet företag och innehavare av aktiv licens hos SwedSec Licensiering AB ("SwedSec"). Hans licens är numera vilande.

Företaget har anmält att licenshavaren deltagit i handläggningen av kreditärenden avseende närstående samt att han installerat mobilt Bank-ID för två av företagets kunder på sin privata mobiltelefon, att han medverkat till att dessa kunder överträtt företagets villkor, att han till sitt privata konto tagit emot ett belopp om 170 000 kr från dessa kunder och inte varit sanningsenlig om detta.

Med hänvisning till företagets anmälan har SwedSecs disciplinutskott överlämnat ärendet till disciplinnämnden och föreslagit att licenshavarens licens tillfälligt återkallas.

Företaget har anfört i huvudsak följande:

Licenshavaren har arbetat inom företaget sedan 2007 och i sin nuvarande befattning sedan februari 2019. Det har framkommit att licenshavaren i januari 2019 deltagit i handläggningen av två kreditärenden avseende hans hustru och hennes bolag.

Det första ärendet avser en kredit från företaget till hustruns bolag, licenshavaren har överlämnat kreditakten för s.k. kvalitetsgranskning till en kollega. Dessförinnan hade han bett en annan kollega att skriva ut skuldebrevet. Licenshavaren har därefter själv sett till att

detta blivit påskrivet av hans hustru, för att kunna verkställa utbetalning av krediten. I kreditakten som han överlämnade för kvalitetsgranskning saknades underlag för krediten. Kollegan tog fram underlaget och fann att det saknades uppgift, dels om att legitimationskontroll hade utförts, dels om att försäkringskontroll hade skett i samband med utbetalning. Licenshavaren uppvisade ett försäkringsbrev i sin mobiltelefon varpå handlingarna kompletterades med uppgifter om försäkringsbolaget samt uppgift om att det kredittagande bolaget hade en fullvärdesförsäkring. Dessa kontroller ska normalt utföras före utbetalning av krediten. Genom sitt agerande har licenshavaren kommit att delta i såväl utbetalning som efterföljande kvalitetsgranskning av ett ärende som involverat en honom närstående. – Enligt noteringar från kundansvarigt kontor har licenshavaren deltagit aktivt i handläggningen genom att han antecknat kreditnummer på följebrevet för kvalitetskontroll, noterat uppgift om aktuell försäkringsuppgift på följebrevet för kvalitetskontroll, skrivit datering, namnförtydligande samt legitimationskontroll på skuldebrevet och antecknat samtliga uppgifter om försäkringskontroll på skuldebrevet.

Händelsen avseende det andra ärendet inträffade dagen efter den första händelsen. Licenshavaren bad då en annan kollega om hjälp för att hantera sin hustrus privata lån och berättade att hon ansökt och beviljats ett privatlån via telefontjänsten. Licenshavaren bad om hjälp med utbetalningen, vilket förutsätter utskrift av skuldebrev. Han instruerade kollegan om hur detta skulle ske. De diskuterade räntan och lånet åsattes sedan en något lägre ränta än initialt. Utskriften av skuldebrevet beställdes från kollegans dator. Senare samma dag återkom licenshavaren med skuldebrevet, som då var undertecknat av hustrun. Utbetalning av lånet skedde därefter från kollegans dator. Även i detta fall har licenshavaren varit involverad i hanteringen av närståendes ärende. Agerandet är i strid med företagets regler för hur närståendes affärer ska hanteras.

I april 2019 fick företaget, genom ett brev från en boutredningsman som handläggare av ett dödsbo efter en av företagets kunder, kännedom om att licenshavaren inte hade följt företagets uppförandekod: Den 16 augusti 2015 registrerades två mobila Bank-ID på licenshavarens mobiltelefon, tillhörande två äldre bröder (X och Y) vilka var kunder i företaget. Bröderna hade ett gemensamt handelsbolag. Den ena brodern (Y) avled i augusti 2015 och den andra (X) hösten 2016. – Brödernas mobila Bank-ID skapades genom beställningar som gjordes med hjälp av deras respektive säkerhetsdosa. Dagen efter nedladdningarna registrerades licenshavarens hustru som extern firmatecknare för brödernas handelsbolag. Bolagsverket har intygat att denna registrering har bekräftats med Bank-ID. Dagen efter Y:s död beställde licenshavaren ett saldo- och räntebesked via företagets interna system. Han gjorde på nytt samma beställning i november 2015, då till sin e-postadress i företaget. – I november 2015 avregistrerades Y som bolagsman för handelsbolaget. Samtidigt avgick licenshavarens hustru som extern firmatecknare och blev i stället ny bolagsman. Dessa ändringar gjordes, enligt Bolagsverket, av licenshavarens hustru samt X, och dennes signatur har skett med det mobila Bank-ID som är installerat på licenshavarens mobiltelefon.

I slutet av februari 2016 överfördes ett belopp om 170 000 kr från handelsbolagets konto till licenshavarens privata konto. Överföringen utfördes av licenshavarens hustru. Företaget fick kännedom om överföringen under våren 2019. Licenshavaren uppgav att han inte tagit emot denna överföring. Numera har han emellertid till SwedSec bekräftat att han tagit emot beloppet och att han haft behörighet till detta med stöd av en generalfullmakt från X som företetts i disciplinärendet. Företaget delar inte uppfattningen att denna behörighet skulle framgå av fullmakten. Vad avser Y har licenshavaren uppgett att det fanns en muntlig fullmakt. – Företagets kontroller visade att det mobila Bank-ID som var utfärdat för kunden X har använts mot internet-kontoret, och det har gjorts såväl inloggningar som signeringar. Licenshavaren har bekräftat att han hjälpt X i enlighet med generalfullmakten. Företagets kontroller visade även att det mobila Bank-ID som utfärdats för kunden Y använts ett 15-tal gånger efter hans död, varav sex har utgjort inloggningar på internet-tjänsten. Vidare har företaget funnit att licenshavaren, i företagets interna system, gjort slagningar på båda bröderna. Under augusti 2015 till april 2016 förekom cirka 50 slagningar per kund.

I företagets instruktion gällande fullmakter anges dels att muntliga fullmakter inte ska användas vid affärer för kunden, dels att försiktighet ska iakttas när en generalfullmakt åberopas vid transaktioner. Instruktionen anger även att en befattningshavare i företaget inte själv får handlägga ett ärende där han som firmatecknare eller liknande företräder en kund. Detta får betydelse för ärendet där det mobila Bank-ID för X har använts för att registrera licenshavarens hustru som firmatecknare för det handelsbolag som bröderna X och Y hade tillsammans.

Dessutom bedömer företaget att licenshavarens agerande strider mot företagets kundvillkor för betalkonton och betaltjänster. Dessa villkor anger tydligt att fullmaktshavare ska använda sig av egen användaridentitet och säkerhetslösning samt att säkerhetslösningen endast får användas av företagets kund personligen. Som anställd i företaget har licenshavaren ett ansvar gällande avtalet mellan kunden och företaget. Den anställde ska inte, varken muntligen eller genom handling, stödja en kunds agerande på ett sådant sätt att kunden därigenom bryter mot ett avtal som kunden har ingått med företaget. Licenshavaren har haft kännedom om villkoren för säkerhetslösningar.

Den generalfullmakt som i efterhand uppvisats kan till viss del läka de brister avseende banksekretess som följer av licenshavarens agerande. Generalfullmakten läker emellertid inte licenshavarens användande av företagets interna system för fullmaktsgivarens räkning. Oavsett om giltig fullmakt funnits eller inte, har han inte ägt rätt att använda företagets interna system för att göra slagningar på eller transaktioner för fullmaktsgivarens räkning. Om fullmakt förelegat, har han blivit en representant för kunden i relation till företaget. Han är då hänvisad till att använda sig av de kanaler in i företaget som övriga kunder har tillgång till. Dessutom har inte generalfullmakten gett licenshavaren rätt att företräda det aktuella handelsbolaget som kunden ägde tillsammans med sin bror. Det har inte funnits underlag som gett honom behörighet eller befogenhet att registrera sin hustru som extern firmatecknare för kundernas handelsbolag eller registrera hustrun som bolagsman. Agerandet står i

strid med företagets regler för hur anställda ska hantera sina egna och närståendes affärer. I fråga om den muntliga fullmakt som licenshavaren sagt sig ha från en nu avliden person, finns det inte någon möjlighet för företaget att kontrollera densamma. Även om en muntlig fullmakt funnits ger den inte licenshavaren rätt att använda sig av företagets system i förhållande till kunden.

För att företaget ska kunna leva upp till de grundläggande krav som ställs på verksamheten och för att förtroendet för företaget ska upprätthållas är det av yttersta vikt att anställda följer de instruktioner som finns avseende såväl banksekretess som anställdas hantering av egna och närståendes affärer. – I fråga om ärendet där licenshavaren haft två kunders mobila Bank-ID på sin privata mobiltelefon, är detta inte är förenligt med företagets uppförandekod, där det bl.a. anges att om en intressekonflikt inte går att undvika har företagets kunder och företagets intressen företräde. Licenshavaren har brutit i efterlevnaden av företagets regler för hur anställda ska hantera sina egna och närståendes affärer och företagets interna regler om banksekretess. När det gäller de saldo- och räntebesked, som beställts vid två tillfällen för en av företagets kunder efter det att kunden avlidit, har licenshavaren vid det andra tillfället begärt att beskedet skulle skickas till hans e-postadress i företaget. Detta är inte förenligt med företagets uppförandekod genom att han därigenom kommit att handlägga anhörigas eller bekantas affärer på ett otillåtet sätt. – Slutligen anser företaget att licenshavaren genom slagningar i företagets interna system brutit i reglerna kring såväl hantering av närståendes affärer samt banksekretess. I det fall där licenshavaren hänvisat till en muntlig fullmakt, som inte kunnat styrkas, är slagningarna även ett avsteg från kravet på banksekretess.

Licenshavaren har i samband med företagets anmälan till SwedSec tilldelats en skriftlig erinran av företaget. Sedan händelsen med kunders mobila Bank-ID kommit till företagets kännedom har företaget även beslutat att avsluta licenshavarens anställning i företaget.

Licenshavaren har bestritt att han varit delaktig i kredithandläggningen av de två kreditärendena, men medgett att han verkat för viss kommunikation. Han har också vidgått att han haft de båda brödernas mobila Bank-ID installerat på sin telefon och att han mottagit ett belopp om 170 000 kr på sitt konto, men invänt att han haft behörighet att ta emot transaktionen. Han har förnekat att han har ändrat sina uppgifter avseende transaktionen. Licenshavaren har via sitt ombud anfört i huvudsak följande:

När det gäller ärendet rörande kredit till hustruns bolag beviljades hon lånet via telefontjänsten. Han ställde en öppen fråga till sina kollegor om han kunde överlämna handlingarna som skulle skrivas under till sin hustru. En kollega skrev ut handlingarna och ytterligare en kollega åtog sig att göra kvalitetsgranskningen. Då försäkringsbrev saknades skickades ett sådant från hans hustru och han skrev ut det till en kollega. Han överlämnade därefter de av hustrun underskrivna handlingarna till kollegan. Legitimationskontroll utfördes genom en kopia av körkort. Det bestrids att han varit delaktig i någon del rörande den sakliga handläggningen av ärendet.

Även i ärendet avseende kredit till hustrun beviljades lånet via telefontjänsten. Hans del begränsade sig till att han frågade en kollega på kontoret om att få skuldebrevet utskrivet. När detta var gjort överlämnade han det till hustrun som skrev på och han lämnade det sedan till en kollega på företaget för utbetalning. Han har inte, som påstås från företagets sida, kommenterat räntan i det enskilda fallet eller hanterat utbetalningen i sig. Han var inte aktiv i ärendet, men medger att kollegan efterfrågade viss hjälp i samband med utskriften. – De steg som kan sägas vara kännetecknade för kredithandläggning är följande: Låneansökningen görs (i detta fall av hustrun), kreditbeslut fattas och handlingar upprättas (av telefontjänsten), kvalitetsgranskning görs i förekommande fall och därefter utbetalning (av en kollega). Inte i något av de väsentliga momenten har han varit delaktig. Han har antecknat kreditnummer på följebrev, noterat uppgift om försäkring, skrivit datum och namnförtydligande samt uppgift om försäkringskontroll. Utifrån företagets underlag kan han inte se att det är han som gjort legitimationskontrollen. I fråga om företagslånet rådfrågades dessutom kontorschefen om det var i enlighet med reglerna att kvalitetsgranska en kollegas hustrus företag, vilket besvarades jakande. Han har underlättat distributionen av dokumenten på ett sätt som varit i överensstämmelse med företagets instruktioner, praxis och hanteringspolicy. Att den del av hanteringen som han ägnat sig åt skulle betraktas som handläggning och träffas av företagets uppförandekod eller något annat regelverk bestrids. – Han har inte heller obehörigen röjt uppgift om enskilda förhållande till företaget. Han har därmed inte brutit mot banksekretessen i den bemärkelse som framgår av lagen om bank- och finansieringsrörelse.

När det gäller anmälda regelöverträdelser i övrigt är det inga nya uppgifter för företaget. Omständigheterna kring de två bröderna och deras handelsbolag utreddes med början i april 2016 och företaget har varit uppdaterad om den tvist som uppdraget resulterade i. Frågan återupptogs under mars 2019 då en boutredningsman skickade ett kompletterande brev till företagets compliance-funktion med krav på åtgärder. Företaget utredde därefter på nytt frågorna kring tvisten 2016, vilket fick till följd att han tilldelades en muntlig varning för att inte ha följt uppförandekoden. Händelsen polisanmäldes även under maj 2016 men förundersökningen lades ner då brott inte kunde styrkas. Företaget har löpande under åren fått information av boutredningsmannen om aktuell status i ärendet.

Han har haft fullmakt från de båda bröderna att hantera deras affärer. Därmed har han haft samma rätt som tillkommit bolagsmännen i handelsbolaget. Företagets regler om fullmakter hindrar inte att anställd i företaget handlägger ärenden för kund enligt fullmakt. Att använda företagets interna system som fullmaktshavare står inte i strid med uppförandekoden eller något annat regelverk. Det är korrekt att han inte följt instruktionen om fullmakt, men det har inte funnits något skäl för honom att göra det eftersom han inte haft den partsrelationen till företaget. Företaget har dessutom varit väl medveten om hans engagemang i brödernas mellanhavanden med företaget.

Han medger att det har varit fel av honom att beställa ett saldobesked till sin e-postadress hos företaget, trots att han hade rollen som testamentsexekutor. Han har gjort saldoslagningar under perioden 2015 och 2016 för fullmaktsgivarnas räkning men inte som anställd i

Företaget. För slagningarna har han fått en muntlig tillsägelse 2016. Han har därefter använt sig av samma system som fullmaktsgivarna själva hade kunnat göra utifrån de fullmakter som han fått från dem. De slagningar som gjorts är inte otillåtna och något brott mot banksekretessen i vedertagen bemärkelse har aldrig uppstått, då något obehörigt röjande för utomstående inte har skett.

Det är korrekt att han haft de båda brödernas mobila Bank-ID installerade på sin egen telefon, men inte heller detta är någon ny uppgift för företaget. Det har förts fram vid varje tillfälle då ärendet diskuterats. Dödsboet efter bröderna begärde redan i april 2018 en utskrift av företaget som visar utfärdande av mobilt Bank-ID. De av företaget presenterade villkoren för bl.a. betaltjänster tar sikte på parterna i avtalet. Eftersom han inte är part omfattas han inte av avtalet och han har därmed inte gjort sig skyldig till något otillåtet genom att ha de båda brödernas mobila Bank-ID installerat på sin telefon. Han har inte heller understött de två brödernas eventuella felaktiga agerande. – Han har haft rätt att använda den avlidne broderns Bank-ID enligt samma rätt som tillkommit honom tidigare och i sin roll som testamentsexekutor. Han hade ända sedan juni 2015 tillgång till säkerhetslösning med tillhörande koder och uppdrag att använda dessa. Användandet av företagets system för att bereda sig tillgång till sekretessbelagd information om de två kunderna samt otillåtna slagningar var bakgrunden till den muntliga varningen. Det bestrids dock att han på olovligt sätt berett sig tillgång till informationen. Han har löpande informerat företaget om status i tvisten fram till hösten 2018.

Han arbetade som personlig assistent för en av bröderna med tillstånd från företaget. Han fakturerade kostnaderna mot brödernas handelsbolag. Det är korrekt att han mottagit en summa om 170 000 kr på sitt konto från brödernas handelsbolag. Han hade behörighet till detta genom fullmakt från bröderna och därmed deras bolag. Transaktionen utfördes av hans hustru, tillika bolagsman i handelsbolaget. Hon har en internet-fullmakt för honom och är således behörig att sätta in och ta ut pengar från hans konton i företaget. Hon hade satt in det aktuella beloppet på fel konto, vilket hon sedan korrigerade utan hans kännedom. Pengarna återbetalades i sin helhet när en av bröderna begärde det. Han har inte utfört transaktionen och inte oriktigt uppgett att han inte tagit emot överföringen.

Det är korrekt att han, via mobilt Bank-ID, registrerat sin hustru som extern firmatecknare, sedan avregistrerat henne och registrerat henne som bolagsman i brödernas handelsbolag. Det är hans uppfattning att registreringarna skett med stöd av fullmakt och på uppdrag av bröderna. Registreringarna har inte något att göra med de inblandades engagemang i företaget. Den har skett med användandet av brödernas mobila Bank-ID som varit installerade på hans telefon. Han träffas dock inte av villkoren i avtalet då det inte är han som är kund.

Sammanfattningsvis har han haft generalfullmakt för en av bröderna och en muntlig fullmakt från den andra brodern. I företagets regelverk stadgas att försiktighet ska iakttas vid användandet av generalfullmakter men inget hindrar att de används. I fråga om den muntliga

fullmakten är det korrekt att sådana inte ska användas men det framgår samtidigt av regelverket att den är bindande för fullmaktsgivaren. Att han haft uppdraget för bröderna har varit sanktionerat av företaget. De åtgärder som gjorts har följt det uppdrag han haft. – Han har i sin anställning möjligen brustit i vissa avseenden. Det har handlat om att röra sig över gränser som i efterhand visat sig inte vara helt klara. Det är inte på något sätt tydligt vad begreppet handläggning står för och vad som utgör väsentligt eller personligt intresse. Frågan om brott mot närståenderegler är inte aktuellt eftersom hans agerande beträffande hans hustru och de två bröderna inte handlar om att handlägga närståendes affärer. Hans agerande utgör inte heller brott mot banksekretessen. Han delar inte företagets uppfattning att han är delaktig i eller har stött kundernas eventuella felaktiga agerande på något otillåtet sätt. Att det uppstått en tvist mellan brödernas dödsbo och honom är en olycklig omständighet. Det innebär dock inte att hans uppdrag missköts eller står i strid med företagets regelverk. Händelserna som åberopas ligger långt tillbaka i tiden. Därefter har det inte inträffat några omständigheter rörande bröderna och deras bolag som företaget haft anledning att anmärka på. Han har inte påverkat handläggningen i något ärende, inte heller har någon drabbats av skada på grund av hans agerande.

Överväganden

Ingen av parterna har begärt muntlig förhandling. Disciplinnämnden har tagit del av handlingarna i ärendet.

Disciplinnämnden gör följande bedömning.

Beträffande handläggningen av de två kreditärendena konstaterar disciplinnämnden att det är utrett att licenshavaren noterat vissa uppgifter i det ena ärendet och hanterat skuldebrev för underskrift i båda ärendena. Även om han inte har varit delaktig i, vad han påstår vara, de avgörande momenten för beviljande av krediterna, har han genom sitt agerande tydligt överträtt förbudet i företagets uppförandekod, nämligen att inte hantera frågor som den anställda har ett personligt intresse i; den som hamnar i en jävssituation i ett ärende ska över huvud taget inte på något sätt delta i ärendet.

Företaget har också anmält att licenshavaren på sin privata mobiltelefon har installerat de båda kundernas mobila Bank-ID och därigenom medverkat till att de överträtt företagets villkor i förhållande till dem. Även om det saknas regler som specifikt tar sikte på den aktuella situationen, måste det av företagets kundavtal läst i kombination med uppförandekodens normer för medarbetares egna affärer klart anses framgå att agerandet är otillåtet. Licenshavarens agerande strider följaktligen mot regelverket.

När det gäller anmälan rörande att licenshavaren har berett sig tillgång till information om de två kunderna och gjort saldoslagningar på dem, har han uppgett att han 2016 tilldelades en muntlig varning av företaget för att inte, bl.a. i detta avseende, ha följt uppförandekoden.

Enligt SwedSecs regelverk (8 kap. 9 §) ska en anmälan mot en licenshavare göras snarast. I kommentaren till bestämmelsen anges att det visserligen inte finns någon borte gräns för när en anmälan kan ske, eftersom det kan gå lång tid innan en överträdelse upptäcks. I förevarande fall har företaget emellertid haft kännedom om överträdelsen sedan 2016. Disciplinnämnden delar utskottets bedömning att därmed för lång tid har förflutit från den anmälda händelsen för att den nu ska läggas till grund för en disciplinpåföljd (jfr disciplinnämndens beslut 2019:38).

Licenshavarens uppgifter i fråga om överföringen från kunderna av 170 000 kr till honom framstår i och för sig som något anmärkningsvärda, men föreliggande utredning tillåter inga slutsatser rörande omständigheterna kring överföringen. Företagets påståenden i denna del kan därför inte leda till att licenshavaren meddelas disciplinpåföljd.

För ett flertal av de anmälda åtgärder som licenshavaren genomfört för de två kundernas räkning har han åberopat en generalfullmakt från en av kunderna och en muntlig fullmakt från den andre. Oavsett om sådana fullmakter förelegat vid tiden för de anmälda åtgärderna, har han genom att inte lämna generalfullmakten i original till företaget och genom att acceptera en muntlig fullmakt brutit mot företagets regler om fullmakter. Han har dessutom handlagt ärenden för kunderna där en närstående varit firmatecknare i deras handelsbolag, vilket också strider mot företagets regler. Under alla förhållanden har licenshavaren överträtt företagets uppförandekod avseende intressekonflikter och jäv, då han handlagt frågor i vilka han haft ett personligt intresse och frågor som rört ett företag i vilket hans hustru, i egenskap av bolagsman, hade ett väsentligt intresse.

Vidare har licenshavaren använt en av kundernas mobila Bank-ID ett 15-tal gånger efter dennes död. Licenshavaren har, utan att hänvisa till något underlag, uppgett att han i egenskap av testamentsexekutor hade behörighet till detta för sitt uppdrag. Om så var fallet borde han för företaget ha uppvisat underlag för sitt uppdrag och därefter ha använt sig av sin egen användaridentitet. Han har inte, på ett trovärdigt sätt, kunnat redovisa på vilken grund han hade rätt att använda en avlidens mobila Bank-ID. Han har därmed även i detta avseende agerat i strid med företagets regler.

Sammanfattningsvis har licenshavaren gjort sig skyldig till ett antal överträdelser rörande förhållanden som kan påverka förtroendet för företaget och finansmarknaden i stort. Disciplinnämnden delar utskottets bedömning att licenshavaren så allvarligt överträtt sina skyldigheter i tjänsten att det föreligger grund för att återkalla hans licens samt att det är särskilt allvarligt att det är fråga om flera olika slags regelöverträdelser som innefattar klara intressekonflikter och att han uppenbarligen inte heller har insett det olämpliga i att medverka i ärenden där han och hans hustru haft personliga intressen. Licenshavaren har genom regelöverträdelserna försatt sig själv och företaget i en rad etiskt känsliga situationer som skadat förtroendet för företaget. Även om några av de överträdelser för vilka han nu kan meddelas disciplinpåföljd ligger flera år tillbaka i tiden, är överträdelserna sammantagna av så allvarligt slag att licensen bör återkallas. Återkallelsen kan emellertid med hänsyn till

omständigheterna tidsbegränsas, vilket disciplinutskottet inte motsatt sig. Med beaktande av att licenshavarens licens med anledning av detta disciplinärende varit vilandeförklarad sedan sommaren 2019, kan tiden för återkallelse begränsas till utgången av augusti 2020.

På disciplinnämndens vägnar

Ann-Christine Lindeblad

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Ann-Christine Lindeblad, justitierådet Petter Asp, bolagsjuristen Mats Beckman, direktören Carl-Johan Högbom och f.d. chefsjuristen Jan Persson.